

Ny skrift från Sida om Östtimor

I september gav Sida ut skriften *A Year of Turmoil: Timor-Leste 2006-2007* som ingår i serien *Country Economic Reports* och kan erhållas från undertecknad. Författare är Mats Lundahl, professor i utvecklingsökonomi vid Handelshögskolan, och Fredrik Sjöholm, verksam vid Institutet för Näringslivsforskning. Författarna gav tidigare ut skrifterna *Poverty and Development in Timor-Leste* (2005) och *Economic Development in Timor-Leste 2000-2005* (2006).

Tre avsnitt

I introduktionen framgår att Östtimor har världens högsta födelsetal och att befolkningstillväxten 2005 översteg ekonomins förväntade tillväxttakt. Å andra sidan hade landet budgetöverskott tack vare de höga oljeinkomsterna. Ett problem var hur man skulle utveckla ekonomin för att komma ifrån beroendet av jordbruket för självhushåll. Ett annat var hur oljeinkomsterna borde investeras för att diversifiera ekonomin och utveckla en modern sektor för att skapa arbetstillfällen.

Följande avsnitt behandlar den makroekonomiska situationen, jordbruket och styret av landet. Oljeintäkterna är således betydande men regeringen har under de senaste åren haft svårt att använda dem. Förklaringarna är dels centraliseringen av beslutsfattandet till Dili som medför att beslut måste godkännas där, dels bristen på administrativ kapacitet för att genomföra budgeten. Den icke-oljebaserade ekonomin har under senare år stagnerat eller gått tillbaka. En modern sektor saknas nästan helt med undantag för vissa servicenäringar i Dili som huvudsakligen riktar sig till utlänningar.

Underutvecklat jordbruk

Mer utrymme får jordbruket som ger 80% av befolkningen dess utkomst. Ändå uppskattas omkring 64% av befolkningen ha osäker tillgång till mat, särskilt under november-februari innan en ny skörd bärgas. Utveckling av jordbruket skulle därför verksamt bidra till att minska fattigdomen. Jordbruket bedrivs på små jordlotter med traditionella primitiva metoder, vilket jämte mindre bördig jord och lägre nederbörd än i andra delar av den indonesiska övärlden gör att produktiviteten per landenheter i Indonesien är tre gånger högre än

i Östtimor. Osäkra ägandeförhållanden försvårar också utvecklingen av jordbruket. Terrängen i Östtimor och de ojämnt fördelade regnen skapar erosion. Även det utbredda svedj jordbruket och, framför allt, avverkning för att få bränsle leder till erosion. Viktigaste grödor är ris och majs medan kaffe är den viktigaste produkten för avsalu. Landet är inte självförsörjande på livsmedel.

Politiken elitbaserad

Allra mest plats får styret av landet men detta avsnitt innehåller i högre grad än de föregående för Merdekas läsare kända uppgifter. Här citeras en rapport från Världsbanken från 2006, enligt vilken den verkställande makten har utvecklats mer sedan 2002 är den lagstiftande och den dömande, något som gör det svårt att skapa en maktbalans.

Även medierna och civilsamhället är svagt utvecklade. Rapporten omnämner även det illa fungerande rättsväsendet och förekomsten av korruption, som dock inte är helt lätt att belägga. Det framkommer att politiken i landet domineras av en liten elit till följd av det svaga civilsamhället, underutvecklade sociala institutioner och den outvecklade ekonomin. Detta mönster fanns dock under såväl det portugisiska som det indonesiska styret. Författarna går sedan utifrån detta perspektiv översiktligt igenom den inrikespolitiska utvecklingen 1974-2006. Parallellt med kampen mot den indonesiska ockupationen förekom maktkamp: politiskt och personligt betingade slitningar mellan ex-president Xanana Gusmão och ex-premiärminister Mari Alkatiri uppkom redan under åren 1974-1975 och förstärktes därefter.

Händelseutvecklingen under 2006-2007, som slutar med presidentvalet i maj, får betydligt mer utrymme. Värt att nämna är att avsnittet innehåller en karakteristik av Xanana Gusmão och Mari Alkatiri gjord av en journalist från BBC i samband med att Alkatiri avgick i juni 2006. Författarna betonar att Östtimor behöver lugn och ro under de närmaste åren för att utveckla landet. Sammanfattningsvis ger denna skrift på 42 sidor en god översikt över den aktuella ekonomiska och politiska situationen i Östtimor.

Gabriel Jonsson

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.